Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 100. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 29-го ТРАВНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. SATURDAY, MAY 29, 1982 No. 100. VOL. LXXXIX.

30-ТА КОНВЕНЦІЯ УНСОЮЗУ ПЕРЕВЕЛА ЗМІНИ СТАТУТУ ТА ВШАНУВАЛА ВИЗНАЧНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ. НА БАГАТОЛЮДНОМУ БЕНКЕТІ ПРОМОВЛЯВ ПРОФ. О. ПРІЦАК

Рочестер, Н.Й. У 4-му дні нарад 30-ої звичайної Конвенції Українського Народного Союзу, яка відбувається тут у днях 24 - 28 травня 1982 року, переведено низку змін у статуті цієї найстаршої і найбільшої української установи у вільному світі та вшановано визначних організаторів, які приєднали поважне число членів в організаційній кампанії.

Серед переведених змін у статуті за найповажнішу треба вважати скасування виборного посту головного організатора починаючи від 1-го липня 1986 року і заступлення його „начальним організатором", якого ангажуватиме на працю Головний Екзекутивний Комітет. Це йде по лінії професіоналізації організаційного Відділу на рекомендацію консультаційної фірми Джеймс Балу, якою користується УНСоюз. Статутова Комісія нараджувалася під головуванням д-ра Юрія Оришкевича у складі таких членів: д-р Василь Палідвор, Андрій Кейбіда, Стефанія Геврик і мґр Іван Скочиляс. Вона запропонувала зголошені їй раніше зміни статуту.

У вечері минулого четверга відбувся конвенційний бенкет з участю к. 1.000 осіб, делеґатів і гостей. Головну промову виголосив директор Українського Інституту Українознавчих Наук при Гарвардському університеті проф. д-р Омелян Пріцак. (Повний текст промови появиться в „Свободі").

На 5-ий з черги день Конвенції передбачувались: вибори членів Головного Уряду, справа злуки УНародного Союзу і УБратського Союзу, звіти Фінансової Комісії, схвалення внесків для добра організації і формальне закінчення Конвенції.

На годину 2:30 по полудні у п'ятницю 28 травня запляновано виступ віце-президента ЗСА Джорда Буша.

Проф. д-р Омелян Пріцак

Зеленосвяточне святкування Комбатантів

Згідно з традицією українського народу, в день Зелених Свят всюди, де були могили поляглих за волю Батьківщини вояків, вся громада вшановувала їх пам'ять врочистими відправами на цих могилах.

Цей гарний звичай прийнявся серед української спільноти й тут в Америці. Особливо могила - пам'ятник, що її побудовано жертвам всієї громади та Українського Братського Союзу в Ґлен Спей на терені Оселі УБС „Верховина", є цим символом пошани впавшим воякам. Щороку там організовано в день Зелених Свят збираються комбатанти, молодь та громадянство, щоб взяти участь у відправах і цим вшанувати впавших героїв. Цього року дня 6-го червня заходом Координаційного Комітету Українських й Українсько-Американських Комбатантських Організацій в Ню Йорку та Братства Охорони Воєнних Могил „Броди-Лев" по Богослужбах в українській католицькій та православній церквах о годині 12-ій полудня, біля Могили-пам'ятника відслужиться соборна Панахида. По Панахиді та складенні вінків відбудеться апель комбатантських та молодечих організацій. Святкування закінчиться спільним обідом на Оселі УБС.

„Вечір еміґраційних порад"

Ню Йорк. — В суботу, 5-го червня 1982 р., в год. 5:30 вечором в залі Визвольного Фронту при 136 2-га авеню в Ню Йорку, виступить з інформаціями в справах еміґраційного закону п-ні Лідія Савойка — керівник Еміґраційного Відділу АКО.

З огляду на це, що ця справа під сучасну пору є дуже актуальна, а загал української громади мало поінформований, ця інформаційна доповідь напевно зацікавить громаду. Зокрема передбачається участь представника ЗУАДК. Вечір влаштовує Крайова Управа Організації Оборони Лемківщини. Цього самого дня і в цій самій залі о год. 8:00 вечером, відбудеться товариська зустріч новоприбулої і місцевої української молоді, яку влаштовує СУСТА.

Будуть два практичні заняття драматичного семінара

Ню Йорк, Н. Й. — Український Інститут Америки і Український Народний Союз разом спонзорують два безкоштовні практичні заняття драматичного семінару, тут, у приміщенні Інституту, при 2 Схід 79 вулиця, в понеділки, 14-го і 21-го червня, від години 7:30 вечора. Це будуть двічі двогодинні зайняття, які вестиме артистка американської сцени і телевізії Ларисса Лорет (Лариса Кукрицька - Лисняк) для бажаючих індивідуально познайомитися з театральним вмінням — сценічним мистецтвом.

Артистка Лариса Лорет-Лисняк, яку глядачі знають з її ролей на денних телевізійних програмах „Доктор" і „Ґайдінґ Лайт", буде займатися з курсантами, які зголосяться на практичний семінар, специфічними вправами, скерованими на те, щоб опанувати фізичні і психологічні аспекти гри на сцені.

Група акторів при УНС-УІА зорганізувалася нещодавно з ініціятиви Відділу братської діяльности при УНСоюзі, що його очолює Марта Кордуба. Група вже виявила себе успішно на музичному і танцювальному форумах, провівши відповідні практичні семінари на початку весни. Названа група відбуває реґулярні зустрічі кожної середи о 7-ій годині вечора тут, у приміщеннях УІА. Зацікавлені брати участь у практичному драматичному семінарі, як і в Групі, можуть телефонувати до М. Кордуби на числа телефону: (212) 227-5250 і (201) 451-2200.

Привернули Каню до Державної Ради у Варшаві

Варшава, Польща. — Станіслав Каня, кол. голова польської компартії, якого усунули від влади під час „чистки" в жовтні минулого року, був назначений членом Державної Ради, згідно з повідомленням „Юнайтед Прес Інтернейшенал".

В тому самому часі польський сойм викинув з Державної Ради ліберального католика Ришарда Райфа, який одинокий голосував проти встановлення воєнного стану в грудні мин. року, і Владислава Крушека. Проти назначення Кані членом Державної Ради голосувало значне число членів сойму і багато здержалися від голосування. Ярузельський і Каня були близькими співробітниками під час бурхливих днів руху „Солідарности". Перебираючи уряд в свої руки у вересні 1980 року, Каня усунув Едварда Ґерика, а кілька місяців пізніше його викинув ген. Ярузельські.

Хоч членство в Державній Раді не має особливого значення, привернення Кані до праці з Ярузельським має радше символічне значення, бо Каня обстоював деякі ліберальні реформи, більш сприйнятливі для польського народу.

Більше помочі для бідних учнів

Ню Йорк і принайменше дев'ять інших стейтів будуть старатися тепер про те, щоби департмент освіти користувався у розподілі грошових допомог для бідних учнів статистичними даними з перепису населення у 1980 році. Секретар Департаменту освіти Т.Г. Белл плянує у своєму бюджеті уживати статистики з перепису населення у 1970 році тому, що дані із 1980 року будуть готові щойно при кінці літа або з початком осени цього року.

Тим часом у самому стейті Ню Йорк зросло за останніх десять років число дітей бідних родин до 643.000 із 529.000 у 1970 році.

„СВОБОДА" НЕ ПОЯВИТЬСЯ

понеділок, 31 травня 1982 року, з уваги на „Меморіял Дей". Найближче число появиться у вівторок, 1 червня, з датою середи, 2 червня ц.р.

Українець Віталій Федорчук став головою КҐБ

Москва, СССР. — 26-го травня 1982 року совєтське пресове аґентство ТАСС подало, що Віталій В. Федорчук, 64-літній українець, був назначений на голову КҐБ, себто совєтської тайної поліції, яка становить підставу режиму. Досі цей пост займав Юрій В. Андропов, якого кілька днів тому призначено до Секретаріяту КПСС.

Західні фахівці здогадуються, що перенесення Андропова до Секретаріяту промостить йому шлях на місце Леоніда Брежнєва, коли цей помре або зрезиґнує з посту генерального секретаря КПСС та президента Совєтського Союзу. Щодо В. Федорчука, то подано такі дані: Віталій В. Федорчук, 64-літній старшина КҐБ, кермував українським відділом тайної поліції від 1970 року. Досі він ніколи не займав ніякого всесоюзного посту, а його найновіші писання були звернені проти „ідеологічної підривної роботи" з Польщі, проти „імперіялістів, українських буржуазних націоналістів, інтернаціональних сіоністів і клерикальних антикомуністів", що характеризують його, як „твердо-лінійця" та безкомпромісового, професійного поліцая. Назначення Федорчука на місце Андропова ломить довголітню традицію назначування кар'єристів на чоловий пост органів безпеки. Федорчук провів майже ціле своє життя в українській секції КҐБ, до якого вступив в 1939 році, маючи всього 21 рік.

Америка занепокоєна мілітарними успіхами Ірану

Вашінґтон, Д.К. — Речники американського уряду заявляють, що розгром іракських збройних сил іранцями загрожує політичній стабільності над Перською затокою і створює більшу загрозу для Заходу, як нерозв'язаний арабсько-ізраїльський конфлікт. Ці самі речники признають безсилля Америки припинити ірако-іранський конфлікт, і сумніваються, чи це можуть вчинити ісламські народи і країни т.зв. Третього світу.

Іранські війська відібали майже всі простори, які захопили були іракські війська протягом 20-місячної війни. Американський уряд припускає, що протягом кількох тижнів Іран вирішить чи післати свою армію до Іраку, щоб силою скинути президента Саддам Гуссейна, якого піддержують Йорданія, Савдія Арабія, Кувейт і Баґрейн — всі три останні над Перською затокою. З остраху перед верховодницькими амбіціями іранського аятолли Хомейні названі країни видали понад 20 більйонів на піддекжку Іраку у війі проти Ірану. Пока Ірак мав під своєю контролею деякі простори Ірану, американський уряд старався впливати на обидві воюючі сторони, знаючи, що однобічна перемога Іраку чи Ірану порушить рівновагу сил над Перською затокою. Америка хоче надалі зберегти невтральність у зударі між Іраком і Іраном, боючись, що будь-який виступ проти Ірану може штовхнути іранський уряд в обійми Москви.

В ІРВІНҐТОНІ ВІДЗНАЧЕНО ДІЯМАНТОВИЙ ЮВІЛЕЙ ЦЕРКВИ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ

Ірвінґтон, Н.Дж. (Л.К.) — Бенкет, що відбувся у неділю, 23-го травня ц.р., в год. 4-ій по полудні, тут у приміщенні Наваго Менор, з нагоди 75-річчя — діямантового ювілею — постання української католицької церкви св. Івана Хрестителя у Нюарку Н.Дж., попередила багата й різноманітна програма з циклу цих святкувань. І так у неділю, 16-го травня, в год. 4-ій по полудні, відбувся ювілейний концерт, у програмі якого виступив хор церкви св. Івана Хрестителя під диригентурою проф. Михайла Добоша і при акомпаньяменті Теодозії Сиґіди; в днях від 16-го до 23-го травня під проводом о. протоігумена Павла Малюґи, ЧНІ, відбулася духовна віднова (місія); у п'ятницю, 21-го травня були шкільні святкування, започатковані в год. 9-ій Божественною Літургією, а відтак ювілейною програмою в церковній залі.

У дні кульмінаційних святкувань, завершенням яких був ювілейний бенкет, 23-го травня, в год. 12-ій вполудне у церкві св. Івана Хрестителя Торжественну Архиєрейську Божественну Літургію Подяки відслужив Владика Архиєпископ Стефан Сулик - філядельфійський Митрополит для українців католиків у ЗСА; отці співслужачі: о. протоігумен Павло Малюґа, ЧНІ, о. парох Михайло Кучмяк, ЧНІ, о. Іван Лазар, колишній і перший сотрудник парохії в Нюарку, о. Мирослав Дзюрман, ЧНІ, парох - Гилсайд, Н.Дж.; диякон: о. Михайло Бздель, ЧНІ, парох у Йорктоні, Канада; капелян: о.Іван Сирота, ЧНІ, колишній сотрудник парохії в Нюарку; майстер церемонії о.Димитрій Библів ЧНІ, сотрудник тутешньої парохії; проповідь виголосив: о. протоігумен П. Малюґа. Під час Служби Божої співав місцевий церковний хор під диригентурою М.Добоша.

Митрополит Степан Сулик

Залю, де зараз мала розпочатись програма Ювілейного бенкету, заповнило духовенство, Сестри, ЧСВВ, вчительки в українській католицькій школі св. Івана Хрестителя, Сестри Служебниці, парафіяни і гості, 550 осіб, під рясні оплески яких один по одному почали входити священики, які належали до президії цього бенкету, а саме: о. протоігумен Павло Малюґа, о. парох Михайло Кучмяк, о. Димитрій Библів, о. Іван Лазар, о. Мирослав Дзюрман, ЧНІ, парох церкви в Гиллсайді, Н.Дж., о. Ярослав Дибка, ЧНІ, колишній сотрудник цієї церкви, о. Михайло Бздель, ЧНІ, парох церкви у Йорктавні, Канада, о. шамб. Йосиф Федорик, декан Північного Ню Джерзі, о. Йосиф Панасюк, парох у Випані, Н.Дж., о. Іван Фетско, парох у Вилкс Беррі, Па,та о. протоігумен Патрикій Пащак, ЧСВВ.

Вкінці, під оваційні оплески зібраної громади, ввійшов Митрополит Стефан Сулик. До нього підійшли учні 6-ої кляси української католицької школи св. Івана Хрестителя — Даріян Юрчук і Тамара Івасечко, яка, простягнувши Митрополитові китицю квітів, проказала слова вітання гарною українською мовою.

Відкриваючи бенкет, о.М.Кучмяк, теплими словами привітав присутніх, передавши провадження всією програмою о.Д. Библову, який запросив до відспівання американського і українського гимнів колишню учительку цієї школи Марію Фесьо. До її співу спонтанно приєдналися присутні. Відтак о. Д.Библів, висловивши слова привіту, накреслив постання української католицької церкви в Нюарку ім. св. Івана Хрестителя, та згадав про сьогоднішні святкування ювілею та його значення. Після поблагословення трапези Митрополитом, о. шамбелян Иосиф Федорик вніс тост за всіх, хто вклав працю у цю парафію, за піонерів — священиків і мирян, за мертвих і за тих, що ще сьогодні служать трудом тутешній церкві. Після шампанського розпочалася вечеря, під час якої увесь час приґравало тріо ґітар під проводом Володимира Осередчука.

Першою з точок програми було святочне слово Митрополита, виголошене по-українськи. Привітавши всіх з нагоди ювілею — „гарної і взірцевої парафії", він розповів про започаткування і значення ювілеїв, коли ще в давнині, щоп'ядесят років, в час ювілею даровано всім мешканцям країни волю. Він сказав, що для християн ювілейний рік є роком Божого благословення Божого милосердія, амнестії та час подяки. Тому у своїх душах вірні повинні проголосити загальну амнестію, повинні в собі знайти всепрощення для інших. І, щоб гідно приготовитися до відзначувань 1000-річчя Хрищення Руси-України треба пригадати собі ці глибоко передані християнські засади і заповіти, та їх пізнати ближче, що до них закликав св.Володимир, який молився до Господа: „Боже, зміцни в народі віру — праву і чисту". Сьогодні треба повернутися всім до християнських привітів, до спільних молитов, як це ще колись було в кожній селянській хаті в Україні. „Сьогодні ми залишаємо Бога в церкві", - сказав Митрополит. „Ми виключаємо Бога і в нас- незгода. Ми повинні повторити за словами св. Павла: 'Живу вже не я, а живе в мені Христос'".

Після цієї промови одна за одною черґувалися ще — інші, а саме святочне слово, що його о. протоігумен П. Малюґа виголосив по-англійськи, як також до вірних із привітальними словами звернулися мужі довір'я цієї парафії — Андрій Кейбіда - англійською мовою, а інж. Дам'ян Кордуба - українською. Усі три промовці вітали парафію із діямантовим ювілеєм, підкреслювали його значення, згадували про мозольну працю священиків і вірних над розвоєм парафії, коротко накреслювали історію постання її та розвиток, особливу увагу звертали на невсипущу працю Теодозія Каськова, першого диригента церковного хору, працю над яким після нього перебрав проф. М. Добош, закликали до духового оновлення вірних та постійної і дальшої праці, як також про конечність підготови на шляху до гідного відзначення 1000-річчя Хрищення Руси-України.

Поміж точками промов о. Д.Библів представив покликання з цієї парафії на духову службу, як також і батьків цих, які вступили в священичий, чи монаший стан, а це: Андрія Чировський Брата Володимира Колпакова, ЧНІ, Сестру Клару Марію Голяк, СП НДМ, Сестру Йонатану

(Закінчення на стор. 3)

Гейґ з'ясував становище ЗСА супроти Фалькляндського конфлікту

Вашінґтон. — Державний секретар Александер Гейґ, промовляючи до зібраних у Вашінґтоні міністрів закордонних справ країн Південної Америки, ствердив, що заклики деяких латино-американських країн, зокрема та в першу чергу Арґентини, що треба застосувати супроти Британії „доктрину Монро", яка забороняла б неамериканським країнам посягати на американську територію і зобов'язала всі держави Америки до солідарного спротиву, не мають тут застосування, бо не Британія, а Арґентина перша вжила у Фалькляндському конфлікті збройну силу. Гейґ закликав всі латино-американські країни не говорити про загрозу поширення війни, а про її припинення. Він потвердив, що ЗСА зобов'язані союзницьким договором з Британією до солідарности з нею, але заперечив, наче би ЗСА в будь-який спосіб активно втручалася до цього конфлікту. Тим часом бої за Фалькляндські острови, які дотепер велися на морі й у повітрі, перенеслись на сушу. Британський десант посувається в сторону столиці Порт Стенлі. За газетними вістками — ті бої дуже завзяті й по обох сторонах гине багато молодих мужчин, ба навіть недолітків, які опинилися на бойовому фронті змобілізовані, або як добровільці. Британський прем'єр Марґарет Тачер заапелювала в палаті громад до різних країн світу, щоби вони не постачали Арґентині смертоносної зброї, зокрема ракет. Такими країнами є Південно-африканський Союз, Ізраїль, Перу, Еквадор, Венесуеля й Еспанія. Арґентина користувалася найбільш успішно ракетами французького типу „Ексосет". Франція перестала постачати їх безпосередньо, але ті прецизійні ракети напливають до Арґентини посередницьким шляхом.

Папа Іван Павло II в Англії

Лондон. — В п'ятницю, 28-го травня ц.р. Папа Іван Павло II приїхав на шестиденні відвідини Англії, хоча до останньої хвилини були сумніви щодо приїзду Папи з уваги на війну на Фалькляндських островах. Вже на летовищі у своєму привітальному слові Папа Іван Павло II підкреслив становище Католицької Церкви проти війни і проливання крови чи насильства. Саме, щоби підкреслити невтральне становище Католицької Церкви у тому найновішому міжнародному конфлікті, Папа Іван Павло II остаточно дав свою згоду на давно вж пляновані відвідини Англії тільки в останній хвилині, коли стало певним, що він зможе в коротці після того відвідати Арґентину.

Для англійців-католиків відвідини Папи це небуденна подія, бо це вперше в історії, що Папа приїжджає до своїх католицьких вірних, яких на терені Англії лише п'ять мільйонів. Для Англії те, що Папа Іван Павло II не відкликав своєї давно плянованої подорожі — це політичний тріюмф, закріплений також тим, що Папа в першому дні перебування в Англії буде мати півгодинну розмову з королевою Єлисаветою. Ця зустріч має особливе значення тому, що тепер син Єллисавети принц Ендрю виконує службу пілота у війні на Фалькляндських островах, а одна із попередниць Єлисавети II-ої, королева Єлисавета I-ша була екскомунікована Папою Пієм 5-им у 1570 році.

Папа Іван Павло II відвідає крім Лондону, також вісім інших великих міст в Англії, Шотляндії і Валії. Він плянує відправити сім Богослужб та виголосити двадцять промов-проповідей.

Незгода між „еврокомуністами" у підході до Совєтського Союзу

Париж, Франція. — Провідники італійської і французької комуністичних партій, які є найчисленнішими компартіями в Західній Европі, закінчили свої переговори не зліквідувавши різниць, що їх розділювали. У спільному комунікаті італійський провідник Енріко Берлінґуер і шеф французьких комуністів Жорж Марше, погодилися продовжувати співпрацю „без закривання різниці опіній і певних відмінних поглядів". Відносини між тими двома комуністичними партіями були позначені обопільним недовір'ям від половини 1970-их років, коли Марше привернув французьку партію в просовєтський табір після короткого фліртування з „еврокомуністами", серед яких першу ролю відігравали італійські комуністи. Напруження з приводу Афганістану і подій в Польщі, як теж залицяння Берлінґуера до французьких соціялістів поглибили це напруження. Запитаний кореспондентами з'ясувати точно відношення французьких комуністів до СССР, Марше відповів, що „не зважаючи на деякі недоліки, східньоевропейські країни зберегли мир у світі та осягають поступ..." Проте італієць Берлінґуер, якому Москва закидає єресь, заявив, що на його думку „країни Варшавського Пакту потребують навчитися як організувати всі ділянки життя, економічно й політично".

В справі совєтської інвазії до Афганістану, Марше твердить, що це була законна інтервенція на офіційне запрошення „афганського народу", тоді, коли італійська комуністична партія далі засуджує цю совєтську агресію. Щодо подій в Польщі, то італійські комуністи твердять, що встановлення воєнного стану 13-го грудня 1981 р. „є неприйнятливе італійською компартією, тоді коли Марше каже, що воєнний стан був потрібний бо попедній польський уряд не перевів „потрібних реформ".

На думку Марше, відносини між французькою і італійською компартіями є скомплікованими, але „їхні спільні інтереси переважають їх різниці щодо Польщі і Афганістану".

ВШАНУЮТЬ КОМПОЗИТОРА ІВАНА НЕДІЛЬСЬКОГО

Ню-Гейвен, Конн. — Тут, у неділю 6-го червня, о год. 10:15 ранку, в церкві св. Михаїла відбудеться перше виконання Служби Божої авторства композитора Івана Недільського (1895-1970) Родина покійного композитора візьме участь у Богослуженні, після якого відбудеться короткий концерт з вибраних світських творів І. Недільського.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to: "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Поклін Покійникам

У всіх народів у світі існує культ померлих — родини з жалем згадують своїх покійних батьків, дітей, братів, сестер, синів, дочок. Громади згадують діячів, які були активними і залишили по собі пустку. Народи згадують лідерів, які виринають силою свого духа, своєї понадпересічної індивідуальности, колишні вояки з жалем згадують собі спільно пережиті важкі часи спільного перебування у військових уніформах. Культ поляглих вояків втішається особливою повагою — і це явище слушне і незвичайно похвальне: бо що інше так заслуговує на признання, подив і вдячність, як жертва з найбільшого добра, яким Господь обдарував людину, жертва свого життя?!

В українському народі в часах його повної чи розмірної волі закріпилася була вже традиція поминок на Зелені Свята. В Західній Україні між двома світовими війнами це вже прийшло наче до традиції, що щорічно на Зелені Свята приходило до зудару між польською поліцією і патріотичними сотнями українських — здебільша молодих — людей, які відвідували місцеві цвинтарі щоб там поклонитися могилкам похоронених рідних вояків і при цій нагоді відвідати похоронених і власних рідних. Немудра польська національна політика, яка вірила в можливість зденаціоналізувати у 20-му сторіччі свідомий свого „я" український нарід — хоч би тільки його частину на західньому клаптику великої Української Землі — вбачала загрозу для польської держави і для тієї її політики від традиції поклонятися рідним Покійникам, особливо поклонятися тіням поляглих вояків. Треба признати, що частинно вороги українства мали і мають рацію: бо з культу поляглих вояків, що посередньо є культом зброї, черпає нарід свою духову силу, черпає терпеливість і віру, потрібні в часах неволі.

Американський нарід має 31 травня у 42-ох стейтах ЗСА „Меморіял Дей" — „День Пам'яті", День, в якому всі американські люди згадують своїх померлих рідних та окремо поклоняються поляглим у всіх війнах за 200 років існування американської держави —тих, що втратили життя задля її постання, збереження та розвитку.

У багатьох країнах західнього світу та й у таких далекосхідніх державах, як Японія, повіяло тепер духом пацифізму. Це страшенне небезпечна течія, бо вона спонукує забувати мудре навчання старинних римлян: „Хочеш мира — готуйся до війни". Пацифістичну течію у широкому світі штудерними способами підсилює большевицька аґентура: хай у Західній Німеччині, в Британії, в Америці, в Японії лунають на вулицях міст пацифістичні гасла, — хай у Вашінґтоні якнайбільше число демонстрантів вигукує пусті слова проти нуклеарної зброї і вимагає однобічного роззброєння Америки — у Совєтському Союзі за такі демонстрування засилають до кацету або до „психушки". І в українській „суверенній" „Радянській" республіці виклятий культ українських поляглих вояків — адже вони боролися за державну волю, — всі вони — вояки Дієвої Армії Української Народньої Республіки і Української Галицької Армії і Української Повстанської Армії й Української Карпатської Січі. Поклонятися тіням поляглих українських вояків — це однозначне з маніфестуванням своєї ворожости окупантам. Тому цей російсько-большевицький окупант зрівняв з землею могили українських вояків на Янівському цвинтарі у Львові, думаючи у своєму примітивізмі, що можна поліційними засобами знищити людський дух.

Американський „Меморіял Дей" є доброю пригадкою всім вільним українським людям, які на американській землі отримали можливість плекання і розвитку своєї політичної думки здобували власний, родинний добробут, цей День є гарною і повчальною пригадкою, що до культури народу належить культ померлих рідних і культ поляглих вояків. В американських арміях, почавши від Визвольної війни аж по Корейську і В'єтнамську війни воювали й українські молоді мужчини. І вони, українці в американських уніформах та й не-українці воювали за спільну для всіх нас справу: за принципи волі і свободи, за принципи демократії, за все те, що потрібне народові. І ми, українці в З'єднаних Стейтах відзначаємо разом з усіма іншими американськими громадянами „Меморіял Дей", як один з найкращих не релігійних, але високоетичних., гарних, традиційних святкових днів.

КОЛЬОРИТНИЙ ПОСАДНИК МІСТА НЮ ЙОРКУ Едвард Кач, що кандидує на губернатора стейту, вислав депешу президентові Італії Сандро Пертіні, який минулого місяця був гостем цього посадника на обіді в резиденції „Грейсі Меншен" у Ню Йорку. У телеграмі Е. Кач просить звільнити славнозвісну фільмову зірку Софію Лорен з 30-денного ув'язнення за неплачення податків і дарувати їй усі інші прогріхи, бо „її мистецтво принесло славу і честь Італії та насолоду цілому світові".

Ольга Кузьмович

КОЛИ ЗГАДУЄМО ПОМЕРЛИХ

Саме стоїмо напередодні американського свята т. зв. Меморіял Дей, яке найбільше популярне тому, що дає усім три дні вільного часу використати весняну погоду. Але по суті його значення не у тому вільному часі, а у загальнонаціональному згадуванні померлих. Тож американські патріоти, зокрема ті з корінної Америки у середніх стейтах і малих містечках все ще маршують з вінками до пам'ятників поляглих вояків чи на цвинтарі та згадують у своїх молитвах, промовах і думках усіх відомих і невідомих померлих. Цей день називають також „Декорейшен Дей", нав'язуючи саме до звичаю прикрашувати квітами та вінками гроби померлих. Гарний, патріотичний звичай, що має своє коріння ще із часів громадянської війни.

Нам, українцям, зокрема тим із Західньої України він близький, бо нагадує дуже виразно наші звичаї, конкретно Зелені Свята, в часі яких ми довгими роками організували походи на могили поляглих українських патріотів і героїв та в пошані для них складали вінки і брали участь у поминальних Богослужбах. І все ще частина нашої громади, особливо вояки наших армій збираються, щоби вшанувати своїх померлих друзів, а інші ідуть на цвинтарі, щоби у молитвах згадати своїх найближчих. Але Зелені Свята з замаєними весняним галуззям хатами та церквами, із збірними мандрівками по цвинтарях, з кожним роком знаходять менше шанувальників. Поспитайте у нашої молоді, то рідко навіть вони свідомі, що існує такий гарний традиційний та патріотичний звичай. Може це право молоді думати про живих, а не померлих, але завданням старших було перещепити цю традицію, якщо, вважаємо її важливою частиною наших звичаїв та обичаїв.

Зате останні роки зміцнили іншу гарну традицію українського народу, а це т. зв. „Проводів" — поминок померлих, що відбуваються в першу неділю після Великодня. З побільшенням числа гробів на наших, українських цвинтарях, особливо на українському православному цвинтарі в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж. у Провідну Неділю відбувається тудою багаточисельна проща українських громадян з усіх усюдів. Той звичай, згідно із традицією має радше радісний характер, бож люди приїздять з пасочками і писанками та частуючись і споживаючи добрі великодні дари, забувають частенько, що це не пікнік, а згадування померлих.

Українці, що живуть у Західній Европі, присвоїли собі ще іншу традицію, якої між двома Світовими війнами з патріотичних причин вистерігалися, а це відвідування гробів найближчих у день Всіх Святих або т. зв. „Задушки" в листопаді. „Задушки" були особливо святковані у Польщі, польським населенням і тому українці того звичаю не хотіли приймати.

Ось так, як бачимо, навіть у згадуванні померлих, ми — поділені, кожний робить те, коли хоче та як хоче, а хитріші з-поміж нас мають викрут — закинути цей звичай взагалі, бо як святкувати Зелені Свята, кажуть, що вони відзначують Провідну Неділю, а як інші ідуть на могили у Провідну Неділю ті, буцімто святкують Зелені Свята. Інші вияснюють, що прийняли звичай відзначувати Меморіял Дей, а ще інші Всіх Святих.

Як добре і вигідно мати стільки можливостей, але як шкода, що не придержуємося рідної і одної традиції.

Іван Кедрин

КНИЖКА НА ПРОСЛАВУ ІТАЛІЇ

(Михайло Островерха: „Наперекір", В-во „Просвіта", Мельборн, Австралія, 1981 стор. 125)

Треба поґратулювати Олені Островерсі і треба поґратулювати Видавництву „Просвіта" у далекій Австралії, заходами яких видано цю книжку. І невимовний жаль, що немає в живих її автора, — бо він страшенне зрадів би її появою, як радіє кожний і кожна, що їм живо пригадується їхня молодість. „Наперекір" — це спомини, які стосуються одного періоду життя Михайла Островерхи, коли то він, швидко після прогри української визвольної війни-революції, отримавши маленьку стипендію від станиславівського єпископа Григорія Хомишина, поїхав до Італії на студії співу. Михайло Островерха мав тоді 29 років і його спомини сягають до його 34-го року життя, від 1926 до 1931. І тоді то Михайло Островерха так захопився Італією, що став її палким ентузіястом до кінця свого життя. У своїх споминах з часу перебування в Італії він захоплюється всім, що італійське — природою, підсонням, містами і селами, співом і музикою та понад усе — образотворчим мистецтвом. Михайло Островерха був, мабуть, найкращим у нас знавцем мистецтва ренесансової і швидкої неренесансової доби. Він був найкращим знавцем італійських музеїв і ґалерій із скарбами образотворчого мистецтва. Поклоняючись отим скарбам — він не ставився з повагою до так званого модернізму з його безпредметним і абстрактним мистецтвом. І треба було признати йому правду, коли він вказував на різьби Праксителя з античного світу і на твори мистців — артистів малярів і різьбарів — XVI чи XVII сторіч, що вони безсмертні, завжди повноцінні, а твори сучасних експериментаторів збережуть свою вартість, мабуть, тільки як докази, що такий то напрямок існував у XX сторіччі.

Михайло Островерха назвав свій твір „Наперекір", бо його закохання в Італії було сильніше, як усі перешкоди, що стояли на дорозі — бути в Італії, насолоджуватися її мистецтвом, жити її культурною атмосферою. Островерха буквально голодував, гірко бідував, але не пише про це з жалем до будь-кого та з претенсіями до будь-кого. Навпаки, він описує той фрагмент свого життя з гумором, живо, барвисто, по-майстерному накреслює характери зустрічних тоді його приятелів і знайомих, в його споминах віддзеркалена його шляхетна вдача, сповнена патріотизму, релігійности, ідеалізму і життєвого оптимізму.

З отієї книжки можна навчитися чимало такого, про що український читач знає дуже мало, або й не знає нічого. Це не тільки Італія за її позицією у географічному атлясі, — це атмосфера культури, в якій жив Михайло Островерха і якою справедливо захоплювався. Сам він, покійний Михайло Островерха, відзначався теж великою товариською культурою і, бувши замолоду Українським Січовим Стрільцем, був глибоким патріотом, але не був фанатиком і вмів розмежувати добро й зло. Він знав історію України і всі ті страшні лиха, що їх Україна зазнала від своїх північного і західнього сусідів. Але особисто приятелював із поляками (співаками Яном і Владиславом Кепурами та Чаплицким) і визнавав культурні вартості російського народу. І в підході до тих всіх, з якими стрічався Михайло Островерха, ясно і виразно викристалізовується його благородна постать, вся його духова структура. А що Островерха був одним із найкращих знавців української мови і мав свій питомий гарний стиль, то читається його спомини гладко, живо, цікаво.

Авторові цих рядків особливо було приємно знайти у книжці „Наперекір" потвердження того, що він писав про Михайла Островерху у своїх власних споминах тому шість років: „...До них (кореспондентів „Діла") належав „Михайло Островерха, закоханий в Італії і її музеях з їхніми скарбами ренесансового і післяренесансового мистецтва, що є його звеличником і добрим знавцем. Островерха, колишній „усусус", типовий „шенґайст", професійний журналіст, який, проте, за своєю вдачею не любив втягатися в шори редакційної дисципліни й обов'язкової щоденної праці, тому волів заробляти доривочно працею для різних часописів. З матеріяльного боку-це була мізерія і ми жартували, що коли Островерсі вичерпаються вже всі можливості бідної екзистенції у Львові, тоді він — виїздить до Риму..." Островерха потверджує у власних споминах таку характеристику. Бож уже навіть тоді, коли він рішив виректися кар'єри співака, і — логічно не мав вже чого їхати до Міляно на студії співу, його все ж „потягло" туди і щойно відтіль він писав до свого добродія-мецената, єпископа Хомишина, що він зрікається дальшої стипендії (25 долярів місячно!), бо вирікається кар'єри співака...

„Наперекір" Михайла Островерхи тим ще вартісна книжка, що таких фраґментарних спогадів з такою тематикою — апотеозування мистецтва співу й малярства — в нас взагалі нема. Вартість книжки збільшує її бездоганне технічне видання — з окладинкою роботи одного з наших сучасних найкращих графіків-ілюстраторів і артистів-малярів — Мирона Левицького з Торонто. Це цікавий збіг обставин, що його можна вважати своєрідною прославою Михайла Островерхи: жив він в Ню Йорку в Америці, книжка вийшла в Сіднеї в Австралії, тематика книжки — Італія, а прикрасив її мистець з Канади... Насправді: Михайло Островерха заслужив собі, щоби його згадували незлим тихим словом у різних країнах нашого поселення, — він не був провінціоналом, а своїм патріотизмом і своєю культурою охоплював всю Україну і всі заморські поселення українських людей.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

З ПРИВОДУ ПОЖЕЖІ У ВІННІПЕЗЬКІЙ „ПРОСВІТІ"

Вістка, яку принесла „Свобода" з 13-го травня про те, що у Вінніпеґу згорів будинок „Просвіти", а з ним колекція портретів українських письменників, напевно потрясла кожного. Такі випадки в нас зачасті; від пожежі у київській бібліотеці до першої на терені Америки української церкви з кінця минулого сторіччя у Шенандоа, у Пенсильванії, що також недавно пішла з димом. На наших очах пропадають безслідно пам'ятки нашої історії і культури.

Вістка про пожежу, у збудованому 1921 році будинку „Просвіти" у Вінніпеґу, може особливо потрясла, не тільки тому, що я знав цей будинок, але тому, що під час моїх перших відвідин у Вінніпеґу, десь в половині 60-их років, ми якраз говорили про таку можливість, яка тепер сталася. Сьогодні я вже не пригадую собі, чи я говорив про це з покійною уже Катериною Антонович, чи з її дочкою д-р Мариною Рудницькою. Найбільш правдоподібно це було в товаристві обох пань. Вони показували мені будинок „Просвіти" і його колекцію. Мене тоді вразило, що експонати згаданої колекції були приміщені у кімнатах, стіни яких були обложені дерев'яними, легко запальними, панелями. У моїй пам'яті виразно залишилося, що ми довше говорили про те, як можна б тому зарадити.

Не знаю, чи були пороблені зміни і чи ці зміни могли були врятувати колекцію. Про це вже й запізно говорити, хіба тільки на те, щоб остерегти інші наші установи перед подібною загрозою. Випадок, який стався в Вінніпеґу, повинен би нагадати нашим установам, щоб вони не відкладали і перейшли цілу скалю усіх гіпотетичних можливостей; від нещасливих випадків до свідомих вандалізмів і поробили заходи, щоб до них не допустити. Ті, що стоять при кермі установи, є її опікунами і вони відвічальні і за установу і за пам'ятки, що зберігаються у її приміщенні — повинні докласти всіх старань, щоб не допустити їх знищення, щоб їх можна було, як спадщину, передавати наступним поколінням.

Під тим власне кутом я розглядав минулого року у „Свободі" питання про Український Інститут Америки в Ню Йорку. У моїй статті я пропонував зробити в Інституті вогневідпорне сховище, зреґульоване температурою і вологістю. Там не тільки зберігалася б колекція Інституту, але це також заохочувало б людей передавати до Інституту на збереження власні збірки. Це збагатило б основну колекцію Інституту. Я також пригадував поробити до кімнат, де зберігаються вартісні пам'ятки, замки, щоб не допустити до крадежу, яка, якщо вірити поголоскам, була там зовсім реальною можливістю.

Це були звичайні, внутрішнього порядку практичні поради. Але в нас звикли говорити більш про великі речі. Коли хтось говорить про — малі, того, як не вартого уваги, або не завважують, а як завважують, то під них підставляють великі речі. Мабуть цим можна пояснити, що в колах Українського Музею в Ню Йорку добачували у моїх практичних суґестіях для Інституту і його збірки, конкуренцію, або намагання творити „ще один музей".

Мені не відомо, як Український Інститут Америки прийняв мої суґестії. Чи, і наскільки пороблені заходи, щоб їх перевести у життя. Нова динамічна управа Інституту проявила жваву діяльність. Було улаштовано цілий ряд імпрез і запобіджено нові. Говориться навіть в Інституті про вікно у світ і про інші великі речі, але було б побажане, щоб нова управа посвятила також свою увагу малим речам, бож без малих часто і великі речі важко перевести в життя.

Ці практичні суґестії, які я вже давніше подав Українському Інститутові Америки, а які тепер, у зв'язку з пожежею у Вінніпеґу, знову зактивізувалися, відносяться не тільки до Інституту, але і до інших наших установ, у яких зберігаються пам'ятки української історії, культури і мистецтва.

Це життєвий факт і людина вже від давен-давна погодилася з тим, що над її надбанням, постійно висять дві головні загрози: нещасливий випадок і плянований вандалізм, не додаваймо до них ще третю загрозу, чи не найбільшу з них: нашу нашу байдужість і наше недбальство.

Яків Гніздовський

Ню Йорк, Н. Й.

ПЕРЕДБАЧЕННЯ ПОГОДИ НА РЕШТУ ТРАВНЯ І на першу половину червня, згідно з Крайовою службою погоди, кажуть, що матимемо більше дощу і вологости, як це в цьому часі буває. Температура буде тепла майже скрізь по країні.

Ганна Черінь

ЧЕРВОНІ ГОРИ, ПРЕРІЙ ПРОСТОРИ

V

— Тут, на еміґрації, і нема такого музею, де б вони вмістились.

Громада Денверу якраз тепер кипіла. Жиди надумали створити в цім місті пропам'ятний парк „Бабин Яр", а українці й собі: адже ж не тільки жиди там загинули, а й скільки українських націоналістів! Отож, запропонували партнерство, і після довгих і трудних переговорів домовились про спільний текст, також і українською мовою, ну, і про спільні кошти. Звернулись до цілої діяспори, а левину долю поклали й далі кладуть таки денверці. Парк буде не виплеканий і підстрижений, а натуральний, цебто, дикий, подібний до справжнього Бабиного Яру. Євреї вимагають, щоб їх не називали жидами. Отак відсунений на найдальші фронти український Денвер одразу став центром уваги.

Тут працює й дуже поважне українське видавництво — так зване Академічне — під керівництвом Богдана Винара. Його видання йдуть до всіх університетів і користуються великим авторитетом. Це наш найважливіший видавничий центр. Тут живе й пише чудова людина, розумний наш бібліознавець Лев Биковський із своєю вірною дружиною Марією.

Після напруги літературного вечора ми відпочивали. А відпочинок наш — це мандри. Цим разом Костюки повезли нас до Сентрал Ситі, дуже цікавого міста, що в 1850-60 роках було великим центром американського життя. Коли тут натрапили на поклади золота й срібла, з усіх усюд потяглись до копалень шукачі щастя, а за ними — принадні дівчата, що танцювали в „салунах" і пригощали шукачів золота міцними напоями. Серед них найяскравішою зорею був Горас Табор, колись бідний каменяр з Вермонту, що одружився з дочкою свого „боса", жінкою не дуже вродливою, але рішучою і відважною. Вони купили волів, віз і зерна й поїхали в Небраску. Град, гроза, торнадо... Нестерпна спека... Пустеля... Напади індіян... Авґуста спала на вазі до 90 фунтів. Шукали марно щастя і в Канзасі, а тоді взяли напрям на Колорадо. Під височенним Пайк-Піком натрапили на золото. Табор і його дружина Авґуста керували роботою. Розбагатіли.

І тут то сталася зміна: Авґуста вже хотіла домашнього спокою, а Табор, гордий із свого багатства, розгулявся. Кінчилось усе розводом. А на горизонті з'явилась нова зоря — чарівна Бейбі До. „Оленятко", синьоока пухкенька бльондинка. Дами були тоді в моді, терміном п. Костюка, „опасисті. „Оленяткове" прізвище справді було До (Doe), вона була розвідка. Не цілком ясно, чи Табор зустрів її ще перед розводом із своєю першою жінкою, чи після. Імовірно, що Авґуста вже йому не пасувала, а молода, енерґійна Бейбі До була дійсно до пари Таборові, що на той час уже був сенатором. Нічого не сказавши про свої розводи католицькому (!) священикові, Табор і Бейбі До були повінчані в церкві у самій столиці. Президент Артур гостив їх у Білім Домі й ґалянтно поцілував ручку молодої. Але шило з мішка висунулось, і був скандал. Священик так розгнівався, що повернув свій гонорар(200 долярів).

— Я не знав, що ви — розлучені.

— А чи ви нас про те запитали?? — слушно завважив Табор.

Молодята повернулись до Денверу, де стали жити на широку ногу, як королі. Табор і був прозваний „Срібним Королем". В Ледвіллі й Сентрал Ситі були побудовані розкішні оперові палаци на може тисячу публіки. Запрошували англійську Ґранд-оперу з виставами „Ля Травіята", „Фра Діяволо", „Ромео і Джуліетта", в 1882 році сюди приїжджав із дещо наївними лекціями про мистецтво Оскар Вайлд. На його думку, шукачам золота його лекції були довподоби, й дуже потрібні.

Але... Все йде, все минає. Поклади золота й срібла вичерпались, копальні стали непродуктивні, й Табор збанкрутував. Він все ще жив розкішно, аж до повної руїни. Помер Табор, залишивши без нічого свою Бейбі До з двома дочками. Вдова вчепилася за одну срібну шахту, сподіваючись відродження, але так і не діждала й бідною померла в 1935 році. Принаймні, довіку була вірна Таборові.

Тепер Сентрал Ситі — атракція для туристів, хоч мало хто знає про це цікаве місто. Без Костюків ми б туди не втрапили. Деякі місця розреклямовані без міри, а прийдеш туди — нічого нема; інші ж, як от і Сентрал Ситі, немов би ховають свою привабу.

Проте, крутими, гірськими вуличками міста ходить чимало туристів, заходять до античних крамничок із різним мотлохом, до таверн і ресторанів. Пішли ми оглянути покинену копальню золота, бачили золоті жили на стінах.

— А чого ж тут не добувають золота?

— Бо коли обрахувати витрати на обладнання й робітників, то вигідніше купити золото на Лондонській біржі. Багато краще виплачується водити сюди туристів.

Справді, туристів було стільки, що в печері не могли вміститися. А вступ досить коштовний: 4 доляри за які 20 хвилин, та й то в печері мрячно й задушливо, хочеться на свіже повітря.

Наблукавшись по горбах, ми вирішили спочити та й зайшли до таверни „Толґейт салун", що виглядала ніби в 1880 році. Меню оголошувало гатдоґи, гембурґери, курки в кошику й піццу. Її ми й замовили, з додатком місцевого, досить смачного пива „Coors". На естраді браво шкварила оркестра бородатих ковбоїв, а потім ще й вискочила пара танцюристів у „джінсах" і відтупцювала гарний танець. Артисти були одночасно кельнерами. Їх офіційно називали мінестрелями й трубадурами.

Сентрал Ситі — маленьке місто, затиснуте в міжгір'ї. Але воно має свою оперу, і на честь Табора та його коханки, з котрою він саме в цім місті познайомився, Даґлас Мур написав оперу „Баляда про Бейбі До", що вперше була виставлена в 1956 році й ставиться ще й тепер. Тільки під цю пору опера була в риштуванні, на ремонті, й виглядала так нецікаво, що й дивитись не було на що.

Їдучи додому, ми прислухалися до дзюрчання веселої гірської річки. А по ній, між камінням, люди ходили з якимись посудинами.

— Дивись, дивись! Вони решетом воду черпають.

— Ні, то вони форелі ловлять!

— Обоє не вгадали, — засміявся пан Костюк: — Тож вони золото шукають!

Справді, в копальнях можна дістати миску, таку, як колись за Табора вживали, та й пробувати щастя. Черпають багно, миють його, і часом щось блисне. Але радіти треба обережно: не все золото, що блищить — і здебільша, то не золото, а безвартісна хоч і мерехтлива сухозлітка!

— Вони шукають тут золота, а ми грибів, — завважила пані Софія. — А справді гриби — то так, як золото.

У моїм записнику, де через захоплення красою Колорадо я майже нічого не встигла занотувати, стоїть таке: „Вівторок, 16-го червня, 9:50 ранку. Виїхали з Літтлетону на Ґренд Каньйон". Побачимо, чи ми туди дістались би.

Костюки нам розказали, як їхати, запевнили, що дорога легка й рівна, що ми легко доберемося до цієї мрійної мети. Їхали повз Колорадо Спрінґс гарною дорогою число 160, через Вайсенбурґ у напрямку на Кортез, а перед Кортезом заплянували побачити Месу Верде, цебто, „Зелене Плато", де в 1888 році місцеві ковбої розкопали руїни давніх індіянських поселень. Пізніші археологічні досліди ствердили існування кількох шарів культур, на різних стадіях розвитку. Найстарші розкопки свідчать, що вже 15 тисяч літ тому до Меса Верде прибули якісь люди з півночі, не осідаючи постійно, а мандруючи з місця на місце. Пізніше, 2,000 літ тому, тут жили індіяни, що вже вирощували кукурудзу й приручали диких тварин. А через те, що вони вміли плести гарні кошики, їм дали назву „кошоплети".

(Продовження буде)

Шостий З'їзд Об'єднання Українських Письменників в Торонто

В днях 11-го, 12-го і 13-го червня ц.р. в Торонто, Канада, відбудеться шостий З'їзд Об'єднання Українських Письменників на поселеннях „Слово". Крім офіційної, організаційно-звітової програми, це - свято зустріч українських творчих сил з усіх частин світу. І вперше на з'їзд „Слова" прибудуть два представники з Австралії: голова австралійського відділу „Слова", визначний український діяч культури Дмитро Нитченко й поетеса та довголітня вчителька школи українознавства Боженна Коваленко.

Під час свого побуту на американському континенті Д. Нитченко й Б.Коваленко читатимуть свої твори на літературних вечорах, здебільшого в Канаді. В ЗСА вони виступлять лише в двох містах — у Чикаґо та в Дітройті.

Дмитро Нитченко знаний у всьому українському світі не тільки на еміґрації, але й за залізною заслоною, як працьовитий дослідник літератури, мовознавець, педагог, організатор, редактор, видавець, письменник, поет і гуморист, а також як мила, товариська людина. До речі, він був особисто знайомий із кращими письменниками України, такими як, наприклад, Антоненко-Давидович, Гнат Хоткевич, Володимир Ґжицький, Олекса Кобець, О. Варавва, Іван Багряний, Остап Вишня. З тими, що ще живуть, надзвичайно енерґійний Д. Нитченко тримає контакт і тепер, не дивлячись на всі перешкоди й заборони. Тому його статті літературні розвідки й спогади - прецікаві, а головно, автентичні. Це скарб для нашого літературознавства і неоцінне джерело для доповідей і рефератів.

Д. Нитченко пройшов через тяжку фізичну працю і в Україні, й у Німеччині, й у Австалії, не заломавшись, як то бувало з багатьма іншими. Працюючи кайлом і заступом, він зорганізував українські школи в Австралії, видавництво, літературні клюби та книгарні. Він виховав когорту молодших письменників і культурних працівників і може пишатися в цім відношенні своєю родиною: дві його доньки керують українськими радіопрограмами, одна з них - талановита письменниця; внук, Юрко Ткач зрікся з праці інженера й переключився цілковито на українську ниву як перекладач, видавець і книгар.

Боженна Коваленко - лірична поетеса, вірна своєму рідному Києвові. Народжена в інтеліґентній київській родині, вона вибрала собі ділянку точних наук - фізики й математики, й почала студії в Київському університеті. Але війна змінила її долю. В Австралії Боженна працювала, іронічно кажучи, „за фахом" як рахівник, але й здобула освіту журналістки. З 1959 року вона працює вчителькою в українській школі в метрополітальнім Мельбурні, а разом із тим пише гарні поезії, надхненні тугою за рідною Україною та сповнені любов'ю до відчизни. Прозою вона пише не часто, але добре, бо отримала першу нагороду за репортаж на XIII конкурсі СФУЖО.

Мешканці Чикаґо, Дітройту й ближчих околиць матимуть унікальну нагоду зустрітися з нашими талановитими земляками з країни кенґуру й евкаліптів. Хоч уже настає літній, лінькуватий вакаційний час, задля такої нагоди варто відмовитися від поїздки за місто. Наші гості багато чого можуть розповісти і про себе і про Україну, і про українську Австралію. Зустрічі з Д. Нитченком і Б. Коваленко відбудуться: в Чикаґо - в п'ятницю, 18-го червня, в 7:30 вечора в Інституті Модерного Мистецтва; в Дітройті - у неділю, 20-го червня, в 4-ій год. по полудні в авдиторії церкви св. Йосафата, Ворен.

Галина Черінь

УСПІШНИЙ ПРОЄКТ З РОЗДАЧЕЮ БІДНИМ надвишку сиру, що був проведений по Америці серед незаможних людей нещодавно і де було роздано велетенські кількості цього молочного продукту, настільки заохотив Департамент аґрикультури у Вашінґтоні, що таку саму роздачу плянується з надвишком масла. Покищо випробовують роздавання у місті Вотерлу в Айові, де понад 13,000 бідних родин дістали разом 70,000 фунтів масла. Наступні 70,000 фунтів вони дістануть наприкінці травня.

В Ірвінґтоні...

(Продовження зі стор. 1)

Марію Дученську, СПН ДМ, Сестру Антонію Анну Ляшок. Ведучий програмою рівнож представив о. Михайла Перетятка, ЧНІ, сотрудника, о.Івана Сироту, ЧНІ, колишнього сотрудника о. Петра Підскального, Брата Лаврентія Кондру, ЧНІ, Дмитра Дністряна, який вступає до новіціяту оо. Редемптористів, Івана Цюрпіту - студента з Стемфорду.

Крім кореспондента „Свободи" на бенкеті ще був головний редактор часопису „Америка" Мстислав Дольницький та його дружина Тамара.

Відтак о. Д.Библів прочитав привіти, що з нагоди відзначувань 75-річчя наспіли на руки Ювілейного комітету — його голови о. М.Кучмяка, та заступників голови Комітету — о. Д. Библова, о. М. Перетятка, Дам'яна Кордуби та Михайла Ґенґи. Привіти прислав Глава Української Католицької Церкви Патріярх та Кардинал Йосиф Сліпий, президент ЗСА Роналд Реґен, багато конґресменів, високих урядовців, українська православна церква св. Тройці та українська православна церква Вознесення, як і провінціяльна настоятелька Сестер Василіянок Теодозія з Факс Чейсу, та о. Дмитро Лаптута, ЧНІ, колишній парох цієї парафії.

Згодом о. М.Кучмяк зайнявся роздачею грамот, які припали: Апостольству Молитви, Товариству св. Вервиці, Марійській Дружині пань і малих дівчат, Вівтарній Дружині, Товариству Українських Католицьких Ветеранів, Кружкові Матерів та пирожницям - жінкам, які виробом вареників фінансово допомагають парафії. Грамоти також надано поодиноким особам, які прислужилися для парафії: директорці Української Католицької Школи ім. св. Івана Хрестителя Сестрі Неонілі, піонерові і працівникові Степанові Рудому, колишньому мужеві довір'я Володимирові Мартинцеві, колишньому мужеві довір'я А.Кейбіді, та колишньому мужеві довір'я Тарасові Дурбакові. При цьому о. Д.Библів висловив признання Федорові Луцишинові за його по-мистецьки виконану емблему з нагоди 75-річчя, що прикрашувала фронтову стіну залі.

Від Міської Ради Нюарку виступив її радний Майк Боттоне, вручивши парафії з нагоди її 75-річчя грамоту — в подяку за співпрацю з містом. Він також висловив признання за гарно вихованих українських дітей, які можуть служити зразком дітям інших етнічних груп.

Опісля слідувало відчитання привітів від різних організацій і установ, від: місцевого відділу УККА (проф. Микола Чировський), Союзу Українців Католиків „Провидіння" (інж. Микола Семанишин), Українського Народного Союзу (А.Кейбіда), Окружної Управи Союзу Українок Америки (Лідія Гладка), Пласту (інж. Віктор Яворський), СУМА (Михайло Шпигульський).

Висловивши подяку за моральну і матеріяльну підтримку парафії під час його студій в Українському Католицькому Університеті в Римі, о. А.Чировський зокрема подякував о. протоігуменові П.Малюзі, о. М.Кучмякові та о. Д.Библову, вручивши парохові — як акт вдячности — свій твір, маґістерську працю — „Містицизм Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького".

З кінцевим теплим словом подяки виступив о. М.Кучмяк, подякувавши Митрополитові Суликові, членам Ювілейного комітету, завдяки праці яких в друкарні „Свободи" вийшла книжка: „Сімдесятп'ятлітній Ювілей", УНСоюзові та „Провидінню" за позичку на сплату церкви, як і товариствам і організаціям та приватним особам, а саме: проф. Марії Робак, ред. Василеві Ка[illegible]марові, о. Д.Библову та іншим. Закінчив своє слово закликом: „Тримаймося як одна родина св. Івана Хрестителя — і щоб цей спомин наших відзначувань скріплював нас у напрямі підготови до святкувань 1000-річчя Хрищення Руси-України".

Бенкет-в заступстві неприсутнього о.Д.Лаптути, ЧНІ, Благодарсвенною молитвою закінчив о. І.Лазар, який подякував Господеві за силу, за вислід невтомної праці трудящих рук і трудящих умів священиків і парафіян на дорозі до розвою парафії. В кінці молитви він висловив зворушливе прохання, щоб праця для парафії не закінчилась із вигасненням трьох поколінь, а щоб по них прийшли їхні наслідники, виховані на засадах глибокого християнізму.

Співом „Достойно єсть", що його підхопили всі присутні, закінчено ці врочисто-радісні святкування, які зреасумувавши основну суть слів промовців на цьому бенкеті, повинні бути не тільки щасливими фрагментом у житті цієї парафії, але й будуючою клітиною на шляху держань для добра Церкви та всього українського народу.

„Наш Львів"

Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку зробив публіці несподіванку — влаштував вечір мистецькими силами львов'ян. Інж. Тарас Грицай, який пригадав нам історію українського Львова, майже всі культурні імпрези, різні походи і обходи, наприклад, Зелені свята з походами на могили УСС на Янівськім чи Личаківськім цвинтарях, всякі відзначення історичних, релігійних свят, наші культурні установи, будівлі, школи і підприємства, а особливо 100,000-ий здвиг українців зі всієї Галичини з приводу свята: „Українська Молодь Христові". — Тоді був Львів — дійсно Львів наш! По вулицях Львова гомоніла українська мова і пісня. Наші сусіди поляки з острахом питали нас: „Чи дійсно є так багато українців?". Багато часу прелеґент присвятив спортовому Товариству „Україна". Варто було б, щоб такий докладний і детальний репортаж з нашого спорту у Львові прочитали в спортовому Клюбі для спортовців. Напевно, було б велике зацікавлення у них.

Потім мистець С.Крижанівський пригадав нам газету „Діло", в якій писав свої цікаві і ориґінальні фейлетони Роман Купчинський (Галактіон Чіпка). Мистець прочитав нам один фейлетон ще з 1925 року під наголовком „Також жертва преси", про стару жінку Лєхову, що продавала „Діло" під кам'яницею „Просвіти" і мала всякі пригоди з польською поліцією. Також прочитав він кілька віршів письменника і поета львов'янина Богдана Нижанківського, знаного, як „Дуфта", мешканця Ставропіґійського Інституту, поета міста і його життя.

Дуже приємну несподіванку зробив нам д-р Р.Осінчук, прочитавши дві свої настроєві поезії з давніх часів: „Вечір на Погулянці" (з 1930 року) і „Рідна земля" (1944 рік).

Кілька пісень легкого жанру М.Колесси - „Ходить місяць понад Львовом", Володимира Гентіша - „Спогад про Львів" та Р. Левицького - „Львів" проспівала при власнім акомпаньяменті Христина Карпевич.

Д-р Осип Оришкевич закінчив програму висвітленням цікавих прозірок під назвою „Прохід по Львові".

Ольга Соневицька

Літературний Вечір Івана Смолія у Вашінґтоні

Цей вечір відбувся в неділю, 4-го квітня ц.р., в залі Дому св. Софії, заходом Об'єднання Українців Метрополітальної Округи Вашінґтону.

Був це один із тих вечорів, що дають присутнім культурну розвагу, емоційне хвилювання і приємність, а потім лишають на дорогу домів надхненні думки і гарний спомин. Причиною цього була не тільки подана присутнім творчість, але і її творець Іван Смолій, старий вашінґтонець: кілька літ працював він тут у Конґресовій Бібліотеці, а в громаді став популярним культурним діячем, головою Літературно-Мистецького Клюбу і його рушійною силою. Коли він відійшов, залишив у громаді приязний спомин приємної співпраці. Тож й привітала вашінґтонська громада Івана Смолія щиро і вдячно.

Вітаючи гостя, відкрив Вечір інж. Володимир Демчук, голова Об'єднання, Секцією якого був колись ЛМКлюб.

Ред. Дмитро Корбутяк прочитав есей про І.Смолія, як письменника. Він підкреслив творчий порив Смолія, який, від 1937 року, отже вже 45 років, публікує свої вірші, оповідання, повісті і п'єси, не зважаючи на такі трудні умовини в яких приходилось і приходиться пробиватись нашому письменникові крізь творче життя. Відомі уже у нас рецитатори читали вірші і уривки з творів гостя: Юлія Ломацька — поезії „Наші дні молоді" і „Ялинки", Уляна Сось — уривок із повісти „На зеленому підгір'ю". Мистецьке читання заступила мельодія, коли Ляриса Дячок, відспівала з почуттям у супроводі гітари дві пісні: „Дивлюсь я на небо", народну, і „Баладу про Мальви" слова Гури, музика Івасюка. Вкінці виступив колишній артист театрів Микола Француженко, який прочитав довгий уривок найновішої повісті Смолія: „Неспокійна осінь". Рецитації, у справді мистецькому виконанні, з драматичною силою сцени, події і персонажі повістей з їх глибокими психологічними конфліктами та переживаннями, а теж особисті відчування автора-поета, дали нагоду слухачам відчути літературну якість Смолієвої творчости. Аплодисменти, які лунали по кожному виступі, були призначені як для автора, так і для виконавців.

Наприкінці виступив сам гість. Він прочитав сатиру з сучасних обставин нашої громади. Після поважного настрою, у який увели слухачів читані фраґменти нашої хвилюючої недавньої минувшини та віршовані суб'єктивні переживання автора, це було несподіваним відпруженням, що перенесло слухачів у злободенну дійсність теперішнього дня. Воно й виявило іншу сторінку літературного зацікавлення Смолія і показало, що і в тому жанрі він мистець.

Закінчився цей милий Вечір зустріччю численно зібраної публіки з автором при традиційній перекусці, яку приготовила Жіноча Секція при Об'єднанні.

юст

Джорджд С. Воллес вчетверте кандидує на губернатора Алабами

Монтґомері, Ала. — Відомий колишній трикратний демократичний губернатор стейту Алабами Джордж С. Воллес, у суботу, 22-го травня, оголосив тут офіційно, що він розпочинає кампанію за вибір на губернатора цього стейту четвертий раз. Десять років тому зробили замах на його життя і він лишився відтоді напівспаралізований, втративши здатність ходити — пересувається з допомогою крісла на колесах. У році 1972-му Воллес програв невеликим числом голосів, як кандидат на віцепрезидента. Найбільшу славу і „неславу" здобув собі Джордж Воллес на початку шестидесятих років відношенням до расової справи в Америці, і багато осіб уважали його „ворогом чорних". Проте він насправді в той час боровся за принцип „рівно, але нарізно" поміж білими і чорними в його стейті. Відтоді він змінив своє ставлення до чорних і його чорні громадяни стейту Алабами навіть підтримували і підтримують. Загально Дж. Воллеса в світі знають за його праві переконання. Він один з перших в Америці понад 30 років тому вказав на небезпеку появи на Кубі Фіделя Кастра, тоді, коли американська „велика преса" називала Кастра „Робіном Гудом Караїбського моря" та всіляко „реклямувала" його „справедливу" боротьбу. Джордж Воллес таврує світовий комунізм і комунізм СССР, бо „Мао, Сталін і Го-Чі-мін забили в 15 разів більше людей, ніж Гітлер", — сказав він в інтерв'ю у своєму бюрі в Монтґомері, Алабама, зібраним тут репортерам, обвинувачуючи президента Рузвелта, що той не розпізнав Сталіна і його злочинности для світу.

Але Дж. Воллес не кличе до війни і не схвалює її, бо „війна нуклеарна є страшною"; Воллес закінчив своє інтерв'ю дотепом: „Зовсім певно, що вони (росіяни) все таки не хочуть нас знищити цілком, бо, якщо б таке сталося, хто б їх прохарчував?"

Театр франкового слова

Під такою назвою відбувся у Ню Йорку 4-го квітня ц.р. в залі середньої школи Вашінґтон-Ірвінґ, Вечір в пошану великого українського письменника, поета, драматурга, літературознавця, вченого і мислителя Івана Франка у 126-ті роковини його народження, у виконанні Студії Мистецького Слова, постановка Лідії Крушельницької, музичне оформлення композитора Ігоря Соневицького, хореографія Роми Прийми-Богачевської, сценічне оформлення і костюми — Марійки Шуст, світло — Юрко Ґречило. Спонзором імпрези був Комітет Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Метрополітального Ню Йорку.

Перед численно зібраною авдиторією Студія Мистецького Слова черговий раз продемонструвала устами молоді, народженої в Америці, живе українське слово, цим разом, поетичне слово Франка бездоганною літературною мовою. Програма Вечора складалася із двох частин. Перша проходила під знаком театру франкового слова. На фоні сцени — постать поета в похилому віці у глибокій задумі, у виконанні Андрія Юзенева. По тойбік сцени групи молодих „студійців", дівчат і хлопців, уставлених артистично за віком. Біла довга одежа з легкою вишивкою у дівчат. Тут наймолодші семи- і восьмирічні діти, юнаки й старші заавансовані учні Студії. Поет, спершись на спинку крісла, на схилі життя згадує своє дитинство, юнацькі роки, важкий життєвий шлях, невтомну працю для народу та особисті розчарування. Супровідні слова поета опрацював поет Богдан Бойчук. Неначе на фільмовій ленті пересувається його поетична творчість у формі поезій, строф, сонет, бадьорих „Веснянок", філософічних міркувань „Паранетікон" і лірики „Зів'яле листя", виголошувані з глибоким почуттям і чіткою виразною дикцією учнями Мистецької Студії. Особливо зворушливо з доброю інтерпретацією виконали наймолодші учні Студії: Яринка Ференцевич, Галя Кузишин, Тарас Ференцевич й Алла Клюфас „Ідилію", „Ой ви, ластівочки", „Киця". Лірика Франка „Зів'яле листя", що є поетичним шедевром у літературі, знайшла свій вираз у гарному виконанні чоловічої групи старших учнів — Орест Кебало, Я.Шуль, С. Войцїцкий, Б.Кузишин, Л. Кмета, Ю Микитин, О.Данилюк, Б.Прятка.

У другій частині цього Вечора Студія поставила драматизовану поему І. Франка „Іван Вишенський". Декорація сцени зображує морську скелю, що в сполуці з світляними ефектами та музичним акомпаньяментом переносить уяву глядачів на гору Афон, у стіп якої клекоче і пiниться морська безодня. В глибині сцени, на краєчках скелі, архітектурно уставлені, немов нерухома скульптура, десять струнких муз-дівчат в світло-сірій довгій одежі.

Це — за зразком античного хору, — заповідачі, що ведуть та роз'яснюють дію глядачам. Одна мить і скульптура ожила у грі різнобарвних світел, змінивши поставу ритмічними порухами рук і тіла та хоровим унісоном передає поетичне слово Франка, змальовуючи красу природи гори Афону, на якій у печерах скелі, неначе в пташиних гніздах ченці-пустельники спасали свої душі далеко від світу, на самотині. Чути голос манастирських дзвонів — це музичний супровід доносить до вух слухачів справжню симфонію дзвонів. В печері, скельнім гнізді, сивоголовий старець з довгою бородою і березовим хрестом на побожних роздумуваннях. Це — Іван Вишенський, колишній провідник козацький, ролю якого емоційно і з глибоким почуттям віддав колишній учень Мистецької Студії Аскольд Лозинський. З психологічною тонкістю поет представив конфлікт в душі аскета і патріота свого народу. В ролі Ігумена — баритон Андрія Прятки звучав переконливо. Коли затихла остання стрічка Франкового слова, на сцені — хор дівчат, наче мітичних вестальок, продемонстрував під райдужною грою світел ритмічний похід-танок укладу видатного хореографа Роми Прийми-Богачевської. Хор дівчат — Марта Іванчишин, Галя Гарматій, Ксеня Зєлик, Дарка Лещук, Дзвінка Кобаса, Оксана Ярема, Люба Вижницька, Ляриса Певна, Надя Диба-Подолюк, Софійка Зєлик — зовнішньою презентацією, виконанням поетичного слова та хореографією — стояв на межі професіоналізму.

Публіка на залі сиділа, немов приворожена, а коли опустилася занавіса, оплескам не було кінця. Хотілося спонтанно подякувати мистецькому керівникові „Студії" Лідії Крушельницькій за довголітню, віддану працю над нашою молоддю, за вщіплювання любови і пошани до українського слова в їхні душі... Та Лідія Крушельницька не появилася на сцені, як бувало, після успішної вистави. Свіжа втрата подруга життя — не дозволила втішатися заслуженими оплесками-подякою.

Оксана Луцька

ПОЇЗДКА ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА ДЖОРДЖА БУША до континентального Китаю буде лише початком, за яким підуть поїздки інших визначних американських провідників. Так вже 30-го травня розпічне в Китаї свою візиту провідник сенатської більшости, республіканський сенатор з Теннесі Говард Бейкер.

У світлу пам'ять д-р Теодора Манчура

(5 березня 1895—15 грудня 1981)

Іще один журавель відлетів у той найдальший вирій, звідки немає вороття. Перестало битися серце мужнє і чутливе, яке неперестанно хвилювалося усіма виявами українського національного життя.

Коли у завірюсі Першої світової війни почали формувати відділи рідного війська, він—одним з перших—зголосився добровольцем у лави цього війська, щоб, перекресливши свою долю, здобувати незалежність батьківщини. Відчайдушний і витривалий, він, постійно наражуючи своє життя на загибель, пройшов усі етапи Визвольної боротьби з вірою у святе право своєї боротьби,—щоб жити і бути великому народові.

По війні його запал не вгасав і він був між нами, як один зі свідків змагань за вільну державу. Не стало змоги боротися зброєю, він почав боротися знанням і працею. Тому власними силами здобув вищу освіту у Чехо-Словаччині, яку закінчив докторатом ветеринарії.

Як ветеринарний лікар повернувся на рідну землю. Ще молодий, сповнений сили і переконання у краще завтра, їздив по селах, щоб у доповідях передати селянам дещо з добутого знання. Цією діяльністю намагався піднести рівень села, покращати господарювання, дати народові силу заможнього і культурного середовища. Вірив у це, бо був дійсним оптимістом, сповненим ентузіязму і життєвої радости.

Коли ж розпочалася Друга світова війна, хуртовина подій потягнула його знову схопитися за зброю. Створилися такі обставини, що цю зброю можна було здобути лише у чужому однострої. Говорив, що краще мати своє вишколене військо у не своїй уніформі, аніж зовсім не мати. Тоді—і знову один із перших—зголосився до війська, як колишній старшина з часів Першої світової війни. Знову пішов змагатися, як старшина Дивізії Галичина, гадаючи, що надходить слушний час, коли потрібні міцні і вишколені вояки.

Поранений у нерівному бою під Бродами, дістався у полон. Пережив страхіття сибірського заслання, однак, не зломився. Повернувшись до Польщі, працював заробітково, а потім по довгих стараннях дружини і приятелів опинився на вільній заокеанській землі Вашінгтона.

За океан приїхав вже у похилому віці і жити довелося йому не легко. Фахової праці не міг виконувати, а до іншої пристосовуватися, навіть здобувши її, було іноді не під силу. Але ідейної наснаги не втратив і до останніх днів свого життя цікавився політичним і громадсько-культурним життям громади.

Справам філядельфійської громади (жити довелося йому у багатолюдному українському середовищі Філядельфії) переймався навіть в останньому часі свого життя, бувши виснажений тяжкою і довгою недугою.

У його похороні на філядельфійському кладовищі Факс Чейс взяли участь комбатанти українських армій і формацій з прапорами. Прибули товариші-ветеринари, приятелі та численні почитателі вояка і громадянина, виявивши не тільки зрозуміння великої втрати і пошани до Спочилого, але і співчуття засмученій його родині.

Під час панахиди про пройдений його вояцький шлях говорив ред. Степан Конрад, прощаючи його від Братства Січових Стрільців та від ВУА. Полк. М.Ліщинський промовив від вояків Армії Української Народної Республіки та Братства колишніх Вояків І Української Дивізії. Д-р Іван Куйдич говорив від Об'єднання Ветеринарних Лікарів.

І так, у сонячний грудневий день, чужа гостинна земля прийняла змучене тіло вояка—вірного борця за волю України.

В. Ц.

Турнір кошиківки

Змагання поміж дружинами Вашінгтону і Філядельфії

Щороку 5-ий Курінь УСП „Хрестоносці" влаштовує турнір кошиківки для пластового юнацтва в ЗСА. Цього року турнір відбувся в Байоні, Н.Дж., в неділю, 4-го квітня 1982 року.

Перше місце в турнірі здобув 45-ий Курінь юнаків з Вашінгтону, який переміг всі інші дружини. Це вже другий рік підряд 45-ий Курінь юнаків з Нюарку здобув друге і третє місце. Саме за друге місце відбулись найзавзятіші змагання поміж філядельфійською і нюаркською дружинами. Переміг 11-ий Курінь з Філядельфії. Сила 11-го куреня полягала в двох парах братів — Михайла і Нестора Бойків та Олександра і Ерика Гладких. Нагороду найкращого змагуна одержав юнак Адріян Ґавдяк з Вашінгтону.

При закритті турніру стежовий Стежі „Хрестоносців" Ню Йорку — Ню Джерзі, ст.пл. Михайло Турчин, подякував тим українським установам, які уфундували трофеї — Українському Народному Союзові, Кредитівці „Самопоміч" в Джерзі Ситі та Управі пластової Оселі „Вовча Тропа", а за виконання написів на трофеях - п. Козакові.

Ст.пл. Аскольд Винників

Зустріч українських щадниць

У суботу, 1-го травня ц.р., в приміщенні Української Щадниці в Філядельфії відбулася чергова зустріч директорів та відповідальних працівників українських щадниць, об'єднаних у Лізі Українських Щадниць у ЗСА. У зустрічі взяли участь від української щадниці „Певність" в Чикаґо: д-р Юліян Куляс — президент; Ірина Левицька-Ґіромнімон — скарбник і екзекутивний директор; — д-р Роман Кобилецький - директор і голова контрольної комісії; від української щадниці „Тризуб" в Нюарку: д-р Петро Богданський — директор; Михайло Сточко, асистент скарбника; від Української Щадниці в Філядельфії: д-р Василь Саляк, голова дирекційної ради, мґр Марта Шиприкевич — президент, Тома Бурка, д-р Олександер Білик, Петро Гурський, Ярослав Кіндрачук — директори, Ігор Шуст, дорадник, Звенислава Романів — адміністратор і секретар дирекційної ради та Зенон Матла — голова морґеджового відділу.

Сходини були скликані для підсумків діяльности Ліги Українських Щадниць у ЗСА та для обміну досвідом поодиноких установ у їхній щоденній праці, з чого кожна щадниця матиме користь у майбутньому.

Загально стверджено, що всі українські щадниці ростуть, мають добрі резерви та успішно розв'язують проблеми, що заіснували в останніх роках в економіці країни, в зв'язку з інфляцією та високими відсотками на різні сертифікати. Багато щадниць у ЗСА мусять об'єднуватись, щоб витримати фінансову кризу, в якій знаходиться вся країна. Українські щадниці успішно поборюють цю кризу, завдяки чуйності та вмінню їхніх дирекцій, професійності їхніх екзекутив, а також солідній господарності українських щадників, що вміють зберігати тяжко запрацьовані гроші та складають їх у своїх фінансових установах.

Дружні і жваві наради продовжувались за обідом у приміщенні Українського Спортового Осередку „Тризуб".

Того ж самого дня по полудні в приміщенні Українського Освітньо-Культурного Центру відбувся панель-зустріч Ліги Українських Щадниць із громадянством для загальної інформації про фінансове життя країни та для усвідомлення потреби розбудови українських фінансових установ. Панелем провадив досвідчений банкір Ігор Шуст, який представив поодиноких доповідачів.

Д-р Юліян Куляс пояснив присутнім структуру Федерального банку резерв і Державного банку позичок та їхніх систем діяльности. Доповідач пояснив різницю між такими фінансовими установами як комерційні банки, щадниці та кредитівки. Мгр Марта Шиприкевич інформувала присутніх про нові закони, які регулюють працю фінансових установ і ведуть до поступового зникнення різниць між фінансовими установами. До 1985 року обмеження висоти дивідендів (відсотків) зникнуть, що й приведе до зникнення різниць, а натомість це спричинить більшу конкуренцію між фінансовими установами.

Доповідачка подала також відомості про різні нові сертифікати, на які можна складати гроші, та сертифікати, прибутки з яких є звільнені від федеральних податків.

Д-р Петро Богданський накреслив історії українських фінансових установ в Америці та їхню ролю в житті українців взагалі, як також їхній вклад в українське культурно-освітнє, молодече-виховне та релігійне життя у формі пожертв, фундацій тощо.

Після доповідей були питання і відповіді та жвава і корисно-творча дискусія, що, напевно, спричиниться для покращення нашого фінансового життя та принесе користь українським фінансовим установам, працьовитим українським щадникам та підприємцям.

Петро Гурський

30-річчя ТУІА у Дітройті

Стоять (зліва): інж. Григорій Костинюк, голова Відділу; інж. Євген Змій - голова ЦУ ТУІА; інж. Богдан Сторожук член-сеньйор.

Приємно зустріти давніх друзів і познайомитися з новими у щирій та сердечній атмосфері.

І саме так було на 30-річчя Товариства Українських Інженерів Америки, відділ Дітройт. Цю поважну та радісну подію в житті організації члени ТУІА святкували в суботу, 27-го березня ц.р., в залі при церкві св. Йосафата у Воррені, Міш.

Гамір, вітання, сміх та гарно накриті столи з квітами зустріли нас, як ми переступили поріг цієї залі. Добрий настрій заразливий. Поки ми скинули плащі, ми наче зі всіми вже були давні друзі. А було десь 150 учасників цього свята.

Вечір відкрив голова відділу інж. Григорій Костинюк, а проводив вечором інж. Любомир Гевко. По молитві, яку відмовив парох церкви св. Йосафата, о. Константин Височанський, всі засіли до столів і радісна балачка зі сміхом, наче у вулику, супроводжувала смачну вечерю.

Після вечері виступив з привітом інж Євген Змій, голова ҐУ ТУІА з Ню Йорку. Присутні почули слова сердечних ґратуляцій і побажання на майбутнє та напрямні і завдання організації ТУІА. Усні привіти зложили голова відділу ТУІА в Міннеаполісі д-р Степан Тисовський. Голова Товариства Інженерів з Торонто, Канада, інж. Ярослав Соколик склав не тільки щирі побажання своїм колеґам „з-за границі", а й побажав многоліття присутньому на залі Едвардові Козакові від торонтонського і провінційного - онтарійського Комітету Українців Канади з нагоди святкувань 80-річчя мистця.

Після того почули ми історію відділу ТУІА в Дітройті, яку оригінально розказувало четверо інженерів: про першу декаду - перший голова товариства інж. Роман Крохмалюк. Про 2-гу і 3-тю декади — колишні голови ТУІА - інж. Микола Купинський та інж. Богдан Андрушків. У заключному слові інж. Г.Костинюк говорив про минуле та майбутнє Товариства. Підкресливши посвяту та жертвенність праці поодиноких членів, Г.Костинюк та Є.Змій вручили інж. Б.Сторожукові грамоту „Звання члена сеньйора" за вклад у розбудову ТУІА.

Знаменитий був виступ „навесело" щойно відзначеного Б.Сторожука. Він у своїм слові „Праця Відділу в кривому дзеркалі" з гумором згадував різні події та членів Т-ва, а заля без перерви вибухала спонтанним сміхом.

Цікавим є в Дітройті, що кілька дружин інженерів, а саме: Віра Андрушків, Надя Лаврин, Христина Липецька, Зеня Сарафин та Оксана Федорович творять вокальний ансамбль „Луна". Вони при акомпаньяменті Марії Лісовської дали нам кілька приємних музичних хвилин, співаючи з почуттям: „Гуцульський вальс" Кос-Анатольського, „Покохались три тополі" сл. Вратарьова, муз. В.Шаповаленка. „І не хлопець, і не дід" сл Е. Бандуренка, муз. І. Слоти, „Добре, коли все добре" сл. Вратарьова, муз. Л.Вербицького.

Потім маестро Едвард Козак відчитав свою актуальну в той час гумореску „У Великодній піст". Е.Козак у своїй ролі Гриця Зозулі є незаступимий і неповторний. Це другий раз того вечора, що сміх лунав поміж стінами залі , і хто зна, чи не було чути його й по цілому Дітройті. Едвард Козак — маестро, який поглядом, словом і павзою викликає спонтанну реакцію.

Святкування 30-ліття перейшли радісно та святочно. На вечір прийшло багато визначних громадян Дітройту та багато представників різних оргнізацій. Управа також дістала письмові привіти та побажання.

Інж. Л.Гевко на закінчення свята подякував Ювілейному комітетові, що так вдало приготовили 30-ліття, жінкам — що брали участь у підготові вечора, виконавцям приємної програми, учасникам та гостям вечора.

А учасники ніяк не розходилися. Відчувалася дружня, тепла атмосфера. Хотілося, щоб вся наша громада, всюди і завжди вміла так гарно співпрацювати і так сердечно була зжита.

Учасники святкувань дістали на спомин об'ємний інформативний „Бюлетень Відділу — 30-ліття", який зредаґував інж. Б. Лісовський. Тож - багато творчої праці та успіхів у новому 30-літті.

Оксана Бризгун-Соколик